
Μαθησιακές
Δυσκολίες:
Αξιολόγηση και
Στρατηγικές
Παρέμβασης

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Μαθησιακές Δυσκολίες: Αξιολόγηση και Στρατηγικές Παρέμβασης»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Μαθησιακές Δυσκολίες: Αξιολόγηση και Στρατηγικές Παρέμβασης»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η έννοια και οι αιτιολογικοί παράγοντες των μαθησιακών δυσκολιών, δηλαδή των δυσκολιών στην ανάγνωση, την κατανόηση, την ορθογραφία και την παραγωγή του γραπτού λόγου αποτελούν πεδίο διαμάχης και αμφισβητήσεων για την επιστημονική κοινότητα, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς για αρκετές δεκαετίες. Η εμφάνισή τους συνοδεύεται από σημαντικά ελλείμματα και δυσκολίες, τόσο στο γνωστικό όσο και στο μαθησιακό και τον ψυχοκοινωνικό τομέα. Οι δυσκολίες αυτές δυσχεραίνουν τη θέση του παιδιού στο σχολείο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, καθώς το περιορίζουν ως προς τη διεκπεραίωση των μαθησιακών έργων αλλά και των ευρύτερων καθημερινών αναγκών. Οι δυσκολίες στην ανάγνωση και τη γραφή, μετά την πρώτη τους εμφάνιση στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού, συνεχίζουν στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο και παραμένουν στην ενήλικη ζωή εάν δεν υπάρξει έγκαιρος εντοπισμός και παρέμβαση. Όσον αφορά στην προσαρμογή των μαθητών μετά το σχολείο, διαχρονικές μελέτες έχουν δείξει ότι οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά σχολικής διαρροής, μικρότερες πιθανότητες εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή επιλογή προγραμμάτων σπουδών με χαμηλές απαιτήσεις, υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και γενικότερα ελλιπέστερα ακαδημαϊκά προσόντα. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες εμφανίζουν σημαντικά ελλείμματα σε βασικούς

μαθησιακούς τομείς, όπως στην ανάγνωση, την κατανόηση κειμένου, την ορθογραφία, την παραγωγή γραπτού λόγου και την αριθμητική. Επιπλέον, δεν έχουν στη διάθεσή τους ή δεν εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές ή δεξιότητες που απαιτούνται για μια αποτελεσματική μελέτη ή την επίλυση ενός μαθησιακού έργου. Όπως είναι αναμενόμενο, οι ανωτέρω ελλειμματικοί τομείς συνδέονται εκτός από χαμηλή σχολική επίδοση, με χαμηλή αυτοεκτίμηση και άλλες ψυχοκοινωνικές δυσκολίες, και με πιθανές συνέπειες την απόσυρση του μαθητή από τη σχολική κοινότητα, αν δεν εντοπιστούν και αντιμετωπιστούν εγκαίρως. Η ενημέρωση και η κατάρτιση για θέματα υποστήριξης των παιδιών και των εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες, τόσο των ειδικών όσο και της οικογένειας, είναι αναμφισβήτητη εξέχουσα σημασία, καθώς μέσω αυτής είναι δυνατό να δοθεί στους μαθητές η δυνατότητα να υπερκεραστούν οι όποιες αδυναμίες αντιμετωπίζουν και οι ίδιοι να συνεχίσουν απρόσκοπτα τη μαθησιακή τους πορεία ενταγμένοι σ' ένα φιλικό για τις δυσκολίες τους περιβάλλον.

Σκοπός του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «**Μαθησιακές Δυσκολίες: Αξιολόγηση και Στρατηγικές Παρέμβασης**» είναι η παρουσίαση επιστημονικά τεκμηριωμένων μεθόδων υποστήριξης παιδιών σχολικής ηλικίας με δυσκολίες μάθησης. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στις σύγχρονες προσεγγίσεις για την έννοια, τα χαρακτηριστικά και την αξιολόγηση των μαθησιακών δυσκολιών, και ακολουθεί η παρουσίαση βασικών στρατηγικών υποστήριξης παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, με έμφαση στις στρατηγικές μάθησης και την υποστήριξη του ψυχοκοινωνικού τομέα. Ορισμένες από αυτές τις στρατηγικές είναι δυνατό να αποτελέσουν μέρος ενός ατομικού προγράμματος παρέμβασης που εφαρμόζεται από επαγγελματίες ψυχικής υγείας ή ειδικούς παιδαγωγούς, ή να εφαρμοστούν ως αποτελεσματικές στρατηγικές από τους εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Τέλος άλλες στρατηγικές είναι δυνατό να εφαρμοστούν από τους γονείς στην καθημερινή επικοινωνία με το παιδί τους. Παρουσιάζονται αναλυτικά κατάλληλες στρατηγικές μάθησης, η συστηματική διδασκαλία των οποίων ενδείκνυται σε όλες τις ηλικίες, προκειμένου οι μαθητές να ενισχυθούν αποτελεσματικά στην αναγνωστική ικανότητα, την αναγνωστική κατανόηση, την ορθογραφία και την παραγωγή γραπτού λόγου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών, οι οποίες απευθύνονται κυρίως σε μαθητές που φοιτούν στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού σχολείου και στο Γυμνάσιο, καθώς διευκολύνουν την επεξεργασία του εκτεταμένου λεκτικού υλικού και παρέχουν στο μαθητή τη δυνατότητα να ανταποκριθεί επαρκώς στις απαιτήσεις του εκάστοτε μαθησιακού έργου. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται δεξιότητες μελέτης και μνημονικές τεχνικές, η διδασκαλία των οποίων κρίνεται απαραίτητη για την αποτελεσματική ενίσχυση της διαδικασίας της μελέτης για τους μαθητές με δυσκολίες μάθησης και χαμηλή επίδοση γενικότερα. Τέλος, παρουσιάζονται μέθοδοι ενίσχυσης του ψυχοκοινωνικού τομέα και συζητείται η ανάγκη για την έγκαιρη και ολιστική αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών μέσω της ενίσχυσης των

προστατευτικών παραγόντων προκειμένου να διασφαλιστεί η γνωστική, η μαθησιακή και η συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και των εφήβων.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «αυτονομία», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν

ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Εξειδικευμένης Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικά με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **4 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μαθησιακές Δυσκολίες: έννοια, αιτιολογικοί παράγοντες, χαρακτηριστικά και αξιολόγηση

Διδακτική Ενότητα 1. Σύγχρονες προσεγγίσεις για την έννοια των μαθησιακών δυσκολιών

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν οι σύγχρονες επιστημονικές θέσεις για την έννοια και την αιτιολογία των μαθησιακών δυσκολιών με βάση το θεωρητικό πλαίσιο της γνωστικής και της εκπαιδευτικής ψυχολογίας, και να παρουσιαστούν συνοπτικά η ιστορική διαδρομή και η αναζήτηση της ταυτότητας για τις μαθησιακές δυσκολίες, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους εξακολουθεί να υπάρχει δυσκολία μιας κοινά αποδεκτής τοποθέτησης για τη φύση των δυσκολιών αυτών. Επιπλέον, επιδιώκεται να καταστεί φανερό ότι στις μέρες μας είναι αποδεκτοί λειτουργικοί ορισμοί χωρίς τη χρήση αιτιολογικών μοντέλων και χωρίς το κριτήριο του επαρκούς νοητικού δυναμικού.

Διδακτική Ενότητα 2. Χαρακτηριστικά των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν οι βασικοί τομείς στους οποίους εμφανίζονται συνήθως ελλείμματα σε παιδιά και εφήβους με Μαθησιακές Δυσκολίες. Θα αναφερθούν τα χαρακτηριστικά των μαθητών στο γνωστικό τομέα, δηλαδή στην οπτική και ακουστική αντίληψη, στη μνήμη και τις γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές. Θα περιγραφούν οι δυσκολίες των μαθητών στο μαθησιακό τομέα και, πιο συγκεκριμένα, στους τομείς της ανάγνωσης, της κατανόησης, της ορθογραφίας και της παραγωγής γραπτού λόγου που επηρεάζονται από το εκάστοτε ορθογραφικό βάθος κάθε γλώσσας. Θα παρουσιαστούν ψυχοκοινωνικές δυσκολίες στους τομείς της αυτοαντίληψης, των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, των κινήτρων και του στρες.

Διδακτική ενότητα 3. Αξιολόγηση των μαθησιακών δυσκολιών

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν συνοπτικά η διαδικασία, οι τομείς και η μεθοδολογία της αξιολόγησης των μαθησιακών δυσκολιών στο πλαίσιο της διεπιστημονικής ομάδας. Επίσης, να αναφερθούν τα παραδοσιακά κριτήρια διάγνωσης των μαθησιακών δυσκολιών, καθώς και η χρήση εναλλακτικών προσεγγίσεων αξιολόγησης. Θα παρουσιαστούν τα εργαλεία/τεστ αξιολόγησης τα οποία είναι σταθμισμένα στην ελληνική γλώσσα και το θεσμικό πλαίσιο και η διαδικασία της αξιολόγησης όπως υλοποιείται στην χώρα μας με έμφαση στους αρμόδιους φορείς. Επιδιώκεται να δοθεί έμφαση σε θέματα έγκαιρης ανίχνευσης και εντοπισμού των δεικτών που συνδέονται με μαθησιακές δυσκολίες στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία.

Αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών: Γνωστικές και Μεταγνωστικές Στρατηγικές Μάθησης

Διδακτική Ενότητα 1. Αντιμετώπιση των δυσκολιών στην ανάγνωση

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η σύντομη αναφορά στο θεωρητικό πλαίσιο και τις προϋποθέσεις της αναγνωστικής διαδικασίας και η αναφορά στους γενικούς άξονες παρέμβασης που μπορούν να εφαρμοστούν εξατομικευμένα ή ομαδικά για την αντιμετώπιση των αναγνωστικών δυσκολιών, με επισήμανση των χαρακτηριστικών που τις καθιστούν επιτυχείς σύμφωνα με τα δεδομένα σχετικών μελετών. Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν εμπειρικά τεκμηριωμένες μέθοδοι και προγράμματα παρέμβασης για την αντιμετώπιση των δυσκολιών αποκωδικοποίησης και ευχέρειας, όπως είναι η ενίσχυση της φωνολογικής επίγνωσης, η υπερμάθηση, τα συνεργατικά προγράμματα κλπ.

Διδακτική ενότητα 2. Αντιμετώπιση των δυσκολιών στην κατανόηση με έμφαση στις γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η σύντομη αναφορά στα θεωρητικά μοντέλα της αναγνωστικής κατανόησης, στους παράγοντες που επηρεάζουν την ανάπτυξή της και η αναλυτική περιγραφή εμπειρικά τεκμηριωμένων μεθόδων αντιμετώπισης των δυσκολιών της κατανόησης. Θα παρουσιαστούν μέθοδοι παρέμβασης, και μελέτες περίπτωσης και εφαρμογές στρατηγικών προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τρόπος εφαρμογής τους, που αποσκοπούν στην ενίσχυση γλωσσικών δεξιοτήτων όπως ο αφηγηματικός λόγος και το λεξιλόγιο και στην κατάκτηση δεξιοτήτων ανώτερης τάξης, όπως οι γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες οι οποίες αφορούν στον τρόπο επεξεργασίας των πληροφοριών και επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της μάθησης.

Διδακτική Ενότητα 3. Αντιμετώπιση των δυσκολιών στην ορθογραφία

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν συνοπτικά οι γνωστικές και οι γλωσσικές προϋποθέσεις της ορθογραφίας και να αναφερθούν αποτελεσματικές μέθοδοι και άξονες παρέμβασης για την αντιμετώπιση των δυσκολιών στην ορθογραφία. Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της φωνολογικής επίγνωσης, τη διδασκαλία των μορφημάτων τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά για την κατάκτηση του ελληνικού ορθογραφικού συστήματος, την ενίσχυση της μνημονικής ικανότητας η οποία παίζει ιδιαίτερα καθοριστικό ρόλο στην εκμάθηση της ορθογραφίας, βλ. εικονογραφήματα, και την πολυαισθητηριακή μάθηση.

Διδακτική ενότητα 4. Αντιμετώπιση των δυσκολιών στην παραγωγή του γραπτού λόγου με έμφαση στις γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές

Ο σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η συνοπτική αναφορά στα γνωστικά θεωρητικά μοντέλα παραγωγής γραπτού λόγου και η παρουσίαση μεθόδων ενίσχυσης της ικανότητας παραγωγής γραπτού λόγου μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες. Σκοπός επίσης είναι να παρουσιαστεί το συγγραφικό έργο ως μια διαδικασία επίλυσης προβλήματος που απαιτεί την αποτελεσματική χρήση μεταγνωστικών στρατηγικών. Θα παρουσιαστούν εμπειρικά τεκμηριωμένες τεχνικές οι οποίες εφαρμόζονται για συγκέντρωση των ιδεών, την οργάνωση, και τη σύνθεση ενός γραπτού κειμένου με συνοχή και συνεκτικότητα κατά τα τρία στάδια της συγγραφής, το προ-συγγραφικό, το συγγραφικό και το μετα-συγγραφικό.

Διδακτική ενότητα 5. Αποτελεσματικές μέθοδοι παρέμβασης για τις Μαθησιακές Δυσκολίες

Ο σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν τα βασικά χαρακτηριστικά και οι προϋποθέσεις των αποτελεσματικών παρεμβάσεων για τις μαθησιακές δυσκολίες. Θα γίνει αναφορά στα εξατομικευμένα προγράμματα παρέμβασης και στον τρόπο υλοποίησης-εφαρμογής αυτών. Θα καταστεί σαφής ο ρόλος των νέων τεχνολογιών για την αντιμετώπιση των δυσκολιών στην ορθογραφία και το γραπτό λόγο. Πέραν των ανωτέρω, θα περιγραφούν σύγχρονα μοντέλα παρέμβασης που είναι δυνατό να εφαρμοστούν σε όλη την τάξη για την αντιμετώπιση των δυσκολιών μάθησης, όπως το πρόγραμμα «Ανταπόκριση στην Παρέμβαση» και η διαφοροποίηση στη διδασκαλία με στόχο την ανταπόκριση στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών.

Διαδικασία της μελέτης

Διδακτική ενότητα 1. Δεξιότητες μελέτης

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η παρουσίαση αποτελεσματικών μεθόδων υποστήριξης σε δυσκολίες σε θέματα οργάνωσης μελέτης και διαχείρισης χρόνου, οι οποίες συνήθως συνοδεύουν τις μαθησιακές δυσκολίες και την χαμηλή επίδοση γενικότερα. Θα γίνει αναφορά στις επιτελικές λειτουργίες, οι οποίες συνδέονται με την έννοια της αυτορύθμισης και της μεταγνώσης και αποτελούν προϋπόθεση για την αποτελεσματική μελέτη. Επιπλέον, θα παρουσιαστούν στρατηγικές μελέτης που βασίζονται στην επανάληψη, στρατηγικές που βασίζονται στην διαδικασία, γνωστικές στρατηγικές και μεταγνωστικές στρατηγικές με αναλυτικά παραδείγματα και εφαρμογές. Ιδιαίτερη έμφαση επίσης δίνεται στα θέματα διαχείρισης χρόνου και στην γονεϊκή υποστήριξη.

Διδακτική ενότητα 2. Μνημονικές τεχνικές

Στην ενότητα αυτή θα περιγραφούν οι δυσκολίες στη βραχύχρονη μνήμη και τη μνήμη εργασίας που εμφανίζονται σε παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και ειδικότερα με δυσλεξία, με γλωσσικές διαταραχές και ΔΕΠΥ, όταν πρέπει να ανταποκριθούν στις καθημερινές δραστηριότητες της σχολικής τάξης που επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τη μνήμη. Θα καταστεί φανερό ότι η εκπαίδευση σε μνημονικές τεχνικές για την πληρέστερη οργάνωση, συγκράτηση και ανάκληση των λεκτικών πληροφοριών είναι απαραίτητη για την ανάκληση του μαθήματος από την παράδοση, την απόδοση ενός δευτερεύοντος μαθήματος που έχει μελετήσει ο μαθητής, την αφήγηση ενός γεγονότος που έχει βιώσει και είναι δυνατό να εφαρμοστούν από τους μαθητές αυθόρμητα κατά τη μαθησιακή διαδικασία.

Ενίσχυση της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής παιδιών και εφήβων με Μαθησιακές Δυσκολίες

Διδακτική Ενότητα 1. Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν τρόποι ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης ειδικότερα της σχολικής αυτοεκτίμησης που είναι περισσότερο ευάλωτη στους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες και με χαμηλές σχολικές επιδόσεις γενικότερα. Επιδιώκεται να παρουσιαστούν οι βασικοί άξονες υποστήριξης οι οποίοι περιλαμβάνουν το παιδί, την οικογένεια και το σχολικό περιβάλλον σε επίπεδο πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης. Θα αναφερθούν ζητήματα ορθής ενημέρωσης για τις δυσκολίες του παιδιού, συνεργασίας οικογένειας σχολείου, συνεργασίας με το ίδιο το παιδί κατά τις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού και στην εφηβική ηλικία και διαμόρφωσης θετικού και υποστηρικτικού κλίματος στην οικογένεια .

Διδακτική ενότητα 2. Ενίσχυση των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν μέθοδοι και προγράμματα ενίσχυσης των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, καθώς συχνά εμφανίζουν δυσκολίες και ελλείμματα στους ανωτέρω τομείς. Ειδικότερα, πραγματοποιείται αναφορά σε προγράμματα κοινωνικής και συναισθηματικής αγωγής στο επίπεδο της πρωτογενούς πρόληψης που στοχεύουν στην βελτίωση της επικοινωνίας, της συνεργασίας και των διαπροσωπικών σχέσεων με τους συνομηλίκους, καθώς και στον εντοπισμό, την αναγνώριση και τη διαχείριση των συναισθημάτων του εαυτού και των άλλων. Επίσης, επιδιώκεται η συζήτηση θεμάτων υποστήριξης του ψυχοκοινωνικού τομέα εστιάζοντας στο ρόλο της οικογένειας.

Διδακτική Ενότητα 3. Ενίσχυση των κινήτρων

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η παρουσίαση τρόπων ενίσχυσης των κινήτρων μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες, προκειμένου να βελτιωθεί η σχολική τους εμπλοκή και το ενδιαφέρον τους για τη μαθησιακή διαδικασία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα εσωτερικά κίνητρα, στον ατομικό προσανατολισμό στόχων των μαθητών, καθώς επίσης στα φαινόμενα της μαθημένης αβοηθησίας και των στρατηγικών αυτόυπονόμευσης που συχνά εμφανίζονται στα παιδιά και τους εφήβους με δυσκολίες μάθησης και λειτουργούν ανασταλτικά για τη μαθησιακή διαδικασία. Πέραν των ανωτέρω, επιδιώκεται να αναδειχθεί ο ρόλος του σχολείου και της οικογένειας στην ενίσχυση των κινήτρων των μαθητών για μάθηση.

Διδακτική Ενότητα 4. Διαχείριση στρες

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι να παρουσιαστούν αποτελεσματικές στρατηγικές διαχείρισης στρες, το οποίο ενδέχεται να προέρχεται τόσο από τον ακαδημαϊκό, όσο και από τον κοινωνικό χαρακτήρα του σχολείου. Θα περιγραφούν στρατηγικές διαχείρισης στρες με βάση τη σύγχρονη βιβλιογραφία, και θα αναλυθούν συγκεκριμένα παραδείγματα επίλυσης προβλημάτων που προκύπτουν στο σχολικό και στο οικογενειακό πλαίσιο. Επιδιώκεται να καταστεί φανερό ότι τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες συχνά χρησιμοποιούν μη προσαρμοστικές στρατηγικές διαχείρισης στρες με αρνητικές συνέπειες για την ψυχοκοινωνική τους προσαρμογή. Τέλος, θα γίνει ειδική αναφορά στο άγχος εξετάσεων το οποίο συχνά βιώνουν οι μαθητές κατά τη διάρκεια των διαγωνισμάτων.

Διδακτική Ενότητα 5. Προστατευτικοί παράγοντες για τις μαθησιακές δυσκολίες

Η ενότητα αυτή στοχεύει στην παρουσίαση των προστατευτικών παραγόντων για τα παιδιά και τους εφήβους με μαθησιακές δυσκολίες, δηλαδή των παραγόντων εκείνων οι οποίοι αναστέλλουν τις αρνητικές συνέπειες των δυσκολιών και συνδέονται με ψυχική ανθεκτικότητα. Θα περιγραφούν οι ατομικοί και οι περιβαλλοντικοί προστατευτικοί παράγοντες που έχουν βρεθεί σε διαχρονικές έρευνες ότι σχετίζονται με καλή ψυχοκοινωνική προσαρμογή. Θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της οικογένειας και του σχολείου («φιλικά σχολεία για τη δυσλεξία»), των δύο βασικών συστημάτων που επηρεάζουν το παιδί και τον έφηβο.